मलाई क्षमा गर्नुहोस्

शुरू गर्दछु अल्लाहको नामबाट जो अत्यन्त करूणामय एवं परम दयालु छन् । मलाई क्षमा गर्नुहोस् मेरा प्रिय पाठकहरू म आफ्नो र आफ्नो सम्पूर्ण मुस्लिम समुदायको तर्फबाट तपाईसंग क्षमा याचना गर्दछु जसले मानवको सबभन्दा ठुलो शत्रु शैतानको बहकावामा आएर तपाईको सवभन्दा ठुलो सम्पत्ति तपाईसम्म पुऱ्याउन सकेन । त्यस शैतानले पापको सट्टामा पापीसंग घृणा गर्ने कुरा नै हृदयमा बसाल्यो र यस संसारलाई युद्धको मैदान बनाइदियो । यसै गल्तीलाई सम्झेर मैले आज कलम उठाएको छु ताकि आज तपाईको हक तपाई समक्ष पुऱ्याउँ र निःस्वार्थी भई प्रेम र मानवताको कुरा तपाईलाई भन्न सकुँ ।

उनै सत्य मालिक सांक्षी छन् जो हृदयको भेदसम्म पनि जान्दछन् कि यी पानाहरूलाई तपाईहरू समक्ष पुऱ्याउनमा म निःस्वार्थ छु र सत्य सहानुभुतिको हक अदा गर्न चाहन्छु । यी कुराहरूलाई तपाईहरूसम्म पुऱ्याउन नसकेकोले मेरो कतिपय रातहरूको निद्रा हराएको छ । तपाई भित्र पनि एउटा हृदय छ त्यसलाई तपाई सोध्न सक्नु हुन्छ । हृदय त एकदम सत्य र निस्पक्ष हुन्छ ।

एउटा प्रेम वाणी

यो भन्ने कुरा त थिएन तर मेरो इच्छा छ कि मेरा यी कुराहरू जुन प्रेमवाणी हुन् तपाई प्रेमका आँखाले हेर्नुहोस् र पढ्नुहोस् । ती मालिकका निम्ति विचार गर्नुहोस् जो यस सम्पूर्ण जगतका रचयिता र प्रबन्धक हुन् । मेरो हृदय तथा आत्मालाई शान्ति प्राप्त होस् कि मैले आफ्ना दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरूको धरोहर उनीहरू समक्ष पुऱ्याई दिएर आफ्नो मानव हुने कर्तव्य पूरा गरिदिएँ ।

यस संसारमा आएपछि एउटा मनुष्यले जुन सबभन्दा ठुलो सत्यलाई मान्नु आवश्यक छ र जुन उसको सबभन्दा ठुलो कर्तव्य तथा उत्तरदायित्व पनि हो त्यही प्रेमवाणी म तपाईहरूलाई सुनाउन चाहन्छु ।

प्रकृतिको सबभन्दा ठूलो सत्य

यस संसार र प्रकृतिको सबभन्दा ठूलो सत्य यो हो कि यस जगतका रचयिता, सृष्टिकर्ता र यसका मूल प्रबन्धक उनी (सत्य ईश्वर) एक्लै मालिक हुन् । संसारको सृष्टि गर्नु, चलाउनु, मार्नु र जीवित राख्नमा उनको कोही साझेदार छैन । उनी यस्ता छन् जसको शक्ति हरेक ठाउँमा छ । उनी हरेकको कुरा सुन्छन् र हरेकलाई हेर्छन् । समस्त संसारमा

एउटा पात पनि उनको आज्ञा विना हल्लिदैन । हरेक मनुष्यको आत्मा यस कुराको साक्षी दिन्छ चाहे ऊ कुनै धर्म किन नमानिरहेको होस् । चाहे मूर्ति पूजा नै किन नगरी रहेको होस् ऊ अन्तर आत्माबाट यो विश्वास राख्छ कि पालनहार असल मालिक केवल उनै एक्ला हुन् ।

मनुष्यको बुद्धिमा पनि यस अतिरिक्त अरू कुनै कुरा आउँदैन कि सारा संसारका सृष्टिकर्ता एक्लै उनी मालिक हुन् । यदि कुनै विद्यालयमा दुइजना प्रधानाध्यापक भएमा विद्यालय संचालन हुन सक्दैन, एउटा गाउँमा दुईजना प्रमुख भए भने गाउँको प्रबन्ध नष्ट हुन जान्छ । यदि कुनै देशमा दुईजना राजा हुन सक्दैन भने यस महान सृष्टिको प्रबन्धक एकभन्दा बढी ईश्वर वा मालिक कसरी हुन सक्छ र ? यदि यस सृष्टिको प्रबन्धक एक भन्दा बढी भएका भए यो संसार कसरी शान्ति पूर्वक चल्न सक्ने थियो र ?

एउटा प्रमाण

कुरआन एक सत्य ईशवाणि हो । यो ईशवाणी भएकोबारे सत्य ईश्वरले चुनौती दिएका छन् कि "यदि तिमीहरू हामीले आफ्ना सेवक माथि अवतरित गरेको ग्रन्थ बारेमा सन्देहमा छौं भने तिमीहरू कुरआनमा भए झैं कुनै एउटा मात्र भए पनि

सूरह ल्याऊ र यदि सत्यवान छौ भने अल्लाह बाहेक आफ्ना अन्य सहयोगिहरूलाई पनि आह्वान गर (कुरआन २:२३) ।

चौध सय वर्षदेखि यस संसारका सबै बासिन्दाहरू र विज्ञान तथा कम्प्यूटर समेत यसबारेमा शोध गरी थकित भइसकेका छन् र आत्मसमर्पण गरिसकेका छन् । कसैले पनि यो ईश्वरीय वाणी होइन भन्ने साहस गर्न सकेको छैन ।

यस पवित्र ग्रन्थमा अल्लाहले हाम्रो बुद्धिले बुझ्न सक्ने खालका अनेकौ प्रमाण दिएका छन् । त्यसमध्ये एउटा उदाहरण यो हो "यदि आकाश एवं धर्तिमा अल्लाह बाहेक अन्य उपास्यहरू भएका भए यी दुवै अव्यवस्थित भई अस्तव्यस्त हुने थिए" (कुरआन २१:२२) । यो स्पष्ट छ कि यदि एकभन्दा बढी मालिक रहेको भए झगडा हुन्थ्यो । एउटाले भन्ने थियो 'अहिले रात हुनुपर्छ र अर्कोले भन्ने थियो हैन अहिले दिन हुनुपर्छ' । एउटाले भन्ने थियो छ महिनाको र अर्कोले भन्ने थियो तीन महिनाको दिन हुनुपर्छ । एउटाले सूर्यलाई पूर्वबाट उदाउन खोज्ने थियो भने अर्कोले पश्चिमबाट । यदि देवी देवताहरूमा यो अधिकार भएको भए र यी पनि अल्लाहको अधिकारमा सहभागी भएको भए एउटा भक्तले कहिले एउटाको पूजा अर्चना गरेर उसलाई खुशी पारी वर्षा गराउन खोज्ने थियो भने ठूलो मालिकले त्यसलाई रोक्न आदेश दिने थियो

र कहिले बेग्ला बेग्लै मालिकको आराधना गरी विभिन्न भक्तले आ-आफ्नो मनले चाहेको फरक फरक इच्छा पुरा गराउनमा पनि एक अर्का बीच युद्ध हुने थियो । यस्तो नहुनु यस कुराको स्पष्ट प्रमाण हो कि वास्तवमा यस जगतका एक भन्दा बढी सत्ताधिकारी छैन ।

सत्य गवाही

सत्य यो हो कि यस संसारको हरेक चिज साक्षी छ । यो राम्रो तरिकाले चलिरहेको व्यवस्था गवाही दिन्छ कि यस संसारका मालिक एक्ला नै छन् । उनले जे चाहे र जहिले चाहेमा पनि गर्न सार्मथ्य राख्दछन् । उनलाई कल्पना तथा विचारको परिधिमा ल्याउन सकिदैन । उनको मूर्ति बनाउन सकिदैन । उनै मालिकले यस संसारलाई मानवको सेवामा खटाएका छन् । यसैको लागि यसको सृष्टि गरेका छन् । सूर्य मानवको सेवक, हावा मानवको सेवक र यो धरती पनि मानवकै सेवामा खटाइएको छ । आगो, पानी, जीव, जन्तु र यस संसारको हरेक चिज मानवको सेवामा खटाइएका छन् र मानवलाई आफ्नो पूजाको लागि र आज्ञापालनको लागि मात्र सृष्टि गरेका छन् ।

न्यायोचित कुरा यो हो कि यदि सृष्टिकर्ता, जीवन प्रदान गर्नेवाला, मृत्यदाता, खान, पान तथा अन्नदाता र

हरेकको आवश्यकता पुरा गर्ने उनै हुन् भने सत्यवादी मानवले आफ्नो जीवन र जीवनसंग सम्बधित हरेक वस्तु आफ्नो मालिक कै रोजाई अनुसार र उनको आज्ञाकारी भएर प्रयोग गर्नुपर्छ । यदि एक मनुष्यले आफ्नो जीवन एक मालिक कै अनुसार स्थापित गरेन भने त्यो सत्य मानव नै होइन ।

मृत्यु एक ठुलो सत्य

उनै सत्य मालिकले आफ्नो सत्यग्रन्थ कुरआनमा भनेका छन् : "हरेक जीवले मृत्युको स्वाद चाख्नुछ, फेरि तिमीहरू हामी तर्फ नै फर्कनु छ ।" यस आयात (श्लोक) का दुई भाग छन् । पहिलो यो कि हरेक धर्मावलम्बी तथा जीवले मृत्युको स्वाद चाख्नु छ । यो यस्तो कुरा हो जसमाथि हरेक धर्म, समाज तथा हरेक स्थानका मानिस आस्था राख्दछन् बरू जसले धर्मलाई मान्दैन उसले पनि यस सत्यलाई स्वीकार गर्छ । यहाँसम्म कि जनावर समेत मृत्युलाई एक अटल सत्य मान्दछ । मुसो बिरालोलाई देखेर भाग्छ र कुकुर पनि सडकमा गुडिरहेको गाडीलाई देखेर भाग्दछ यस कारणले कि यसलाई पनि मृत्युप्रति विश्वास छ ।

यस आयतको दोश्रो भागमा सत्य ईश्वर हाम्रो ध्यान एउटा ठुलो सत्यतातर्फ आकर्षित गर्दछन् । यदि त्यो सत्यता

मनुष्यले बुझ्यो भने सम्पूर्ण संसारको वातावरण नै बदलिने छ । त्यो सत्यता यो हो कि "तिमी मरे पछि मेरै तर्फ फर्कनेछौ र यस संसारमा जस्तो कर्म गर्ने छौ सो को बदला पाउने छौ ।"

"मृत्यु पश्चात तिमीहरू सड्ने, गल्ने छौ, त्यस्तो छैन । न यो नै सत्य हो कि मृत्यु पश्चात तिमीहरूको आत्मा कुनै अर्को जुनीमा प्रवेश गर्नेछ । यो दृष्टिकोणमा कुनै जुनी मानवीय वुद्धिको कसौटीमा खडा उतारिदैन ।"

शैतानको चलखेल

सबभन्दा पहिले त आवागमनको यो दृष्टिकोण बेदहरूमा पनि पाइदैन । पछाडिका पुराणहरूमा यसको उल्लेख छ जसबाट ज्ञात हुन्छ कि मनुष्यको शुक्राणु माथि लेखिएका सन्तानहरूको गुणहरू पिताबाट पुत्र र पुत्रबाट उनका पुत्रमा जान्छन् । यस धारणाको आरम्भ यस प्रकारको भयो कि शैतानी सोचले धर्मको नाममा मानिसहरूलाई उच्च र तल्लो जातमा बाँडिदियो । धर्मको नाममा शुद्रहरूबाट सेवा लिने र उनलाई नीच सम्झने धर्मका ठेकेदारहरूसंग समाजका पिछडिएका मानिसहरूले प्रश्न गरे कि "यदि हाम्रो सृष्टिकर्ता ईश्वर हुन् । उनले सबै मानिसलाई आँखा, कान, नाक हरेक

चीज बराबर बनाएका छन् भने तपाईहरूले आफुलाई उच्च र हामीहरूलाई तल्लो स्तरमा किन राख्नुभयो ।" यसैको लागि उनीहरूले आवागमनको सहारा लिएर भने कि "तिमीहरूको अघिल्लो कर्मले तिमीहरूलाई तल्लो स्तरमा झारिदिएको हो ।"

यस धारणा अनुसार सारा आत्माहरूको पूनर्जन्म हुने गर्छ र हरेक आफ्नो कर्म अनुसार जुनी फेरेर आउँछ । अधिक कुकर्म गर्नेहरू जनावरको जुनी धारण गर्छन् । उनी भन्दा बढी कुकर्म गर्नेहरू बनस्पतिको जुनीमा जान्छन र जसको कर्म राम्रो हुन्छ उनीहरूले मोक्ष प्राप्त गर्छन् ।

आवागमनका तीन विरोधाभाषपूर्ण तर्कहरू

१. यस क्रममा सबभन्दा ठुलो कुरा विद्वानहरू तथा शोधकार्य गर्नेहरू दुवैको भनाई छ कि यस धर्तीमा सबभन्दा पहिले वनस्पति जगतले जन्म लिएको हो । फेरि जनावर र यसको करोडौ वर्ष पश्चात मानवको जन्म भएको हो । अब विचार गर्नुहोस् जब यस धर्तीमा मानवको जन्म नै भएको थिएन र कुनै मानव आत्माले कुनै कुकर्म नै गरेको थिएन भने कसरी आत्माहरूले वनस्पति र जनावरको शरीरको रूपमा जन्म लिए ?

२. दोश्रो कुरा यो कि यस धारणालाई मानेपछि यो पनि मान्नुपर्छ कि यस धर्तीका प्राणीहरूको संख्यामा लगातार कमी हुदै गयो । जुन आत्माहरू मोक्ष प्राप्त गर्नेछन् तिनीहरूको संख्या कम हुनुपर्ने हो । जबकि यो तथ्य हाम्रो सामुन्ने छ कि यस विशाल धर्तीमा मानव, जीवजन्तु तथा वनस्पति हरेक प्रकारका प्राणीहरूको जनसंख्यामा लगातार वृद्धि भइरहेको छ ।

३. तेश्रो कुरा यो कि यस संसारमा जन्म लिने तथा मृत्यु हुनेहरूको संख्यामा धर्ती र आकाशको अन्तर जस्तै देखिन्छ । मृत्यु हुनेहरूको तुलनामा जन्म लिने बच्चाहरूको संख्या कैयौ गुणा अधिक छ । कहिले काहि करोडौ लामखुट्टेहरूले जन्म लिन्छन् जब कि मर्नेहरू त्यसभन्दा धेरै कम हुन्छन् । कतै कतै केही बच्चाहरूको वारेमा यो कुराको हल्ला फैलिन्छ कि ऊ त्यस ठाउँलाई चिन्दछ जहाँ ऊ अघिल्लो जीवनमा बस्थ्यो । आफ्नो पुरानो नाम पनि भन्छ र उसले अर्को जन्म लिइरहेको कुरा पनि । यी सबै शैतानको खेल हुन् जुन बच्चाको टाउकोमा बसेर यस्ता कुराहरू बोल्छन् र मानव धर्मलाई बर्बाद पार्छन् ।

सत्य कुरा यो हो कि यो सत्यता मृत्यु पश्चात हरेक

मनुष्यको सामुन्ने आउने छ कि मनुष्य मृत्यु पश्चात आफ्नो मालिककहाँ जान्छ र यस संसारमा उसले जस्तो कर्म गरेको छ त्यसै अनुसार राम्रो वा नराम्रो फल पाउने छ ।

यदि मानिस सत्कर्म गर्छ, भलाई र पूण्यको बाटोमा हिंड्छ भने ऊ स्वर्गमा जानेछ । स्वर्गमा आरामका हरेक चिज हुने छन् र यस्ता सुखप्रद चिजहरू हुने छन् जसलाई कसैले यस संसारमा कुनै आँखाले देखेको छैन, न कुनै कानले सुनेको छ, न कुनै हृदयले यसको कल्पना गर्न सकेको छ । स्वर्गको सबभन्दा ठुलो उपलब्धि यो हुनेछ कि मनुष्यले त्यहाँ आफ्नो मालिकलाई आफ्नो आँखाले दर्शन गर्न सक्नेछ जुन बराबरको आनन्द र मिठासको कुरा अरू कुनै हुने छैन ।

यसरी नै जुन मानिसहरू कुकर्म गर्ने छन्, पाप गरेर आफ्नो मालिकको अवज्ञा गर्नेछन् उनीहरू नरकमा होमिने छन् र उनीहरू त्यहाँ आगोमा जलाइनेछन् । त्यहाँ उनीहरूलाई हरेक पापको सजायँ तथा दण्ड दिइनेछ । सबभन्दा ठुलो सजायँ के हुनेछ भने उनीहरू आफ्नो मालिकको दर्शनबाट बंचित गरिनेछन् र उनीहरूमाथि मालिकको अत्यन्त क्रोध हुनेछ ।

ईश्वरको साझेदार बनाउनु महापाप हो

उनै सत्य ईश्वरले हामीलाई कुरआनमा भनेका छन् कि पूण्य, सत्कर्म तथा सदाचार ठुलो पनि हुन्छ र सानो पनि । त्यसरी नै पाप, कुकर्म तथा व्यभिचार ठुलो पनि हुन्छ र सानो पनि । उनले हामीलाई बताएका छन् कि जुन पापले हामीलाई अधिक र सदाको यातनाको भागीदार बनाउँछ त्यसैले हामीलाई नरकमा पुऱ्याउनेछ र त्यसलाई मृत्यु पनि आउने छैन । त्यो हो आफ्नो मालिकसंग अरू कसैलाई साझेदार ठहऱ्याउनुको परिणाम आफ्नो गर्धनको तथा टाउकोलाई अरू कसैको अगाडि झुकाउनु, आफ्ना हातहरू अरू कसैको अगाडि जोड्नु, उनी बाहेक अरू कसैलाई पूजनीय मान्नु, जन्मदाता, मृत्युदाता, अन्नदाता, लाभ र हानी पुऱ्याउन योग्य अरू कसैलाई मान्नु घोर पाप र अत्यन्त अत्याचार हो । कुनै देवी देवतालाई त्यस्तो मानिओस् वा सूर्य, चन्द्रमा, नक्षत्र अथवा कुनै पीर वा महापुरुषलाई । यी सबै अल्लाहसंग अरू कसैलाई साझेदार ठहऱ्याउनु हो । यस महापापलाई अल्लाहले कहिल्यै पनि माफ गर्नेछैनन् । यस बाहेक भक्तले गरेको अरू कुनै पापलाई माफ गर्न सक्छन् चाहेको खण्डमा । यस महापापलाई हाम्रो बुद्धिले पनि त्यति नै नराम्रो मान्दछ र हामी पनि यसलाई उत्तिकै घृणापूर्वक हेर्छौं ।

यस कुरालाई एउटा उदाहरणको माध्यमबाट बुझ्न सकिन्छ । मानौ, तपाई की पत्नी अति नै झगडालु छिन् र प्रत्येक कुरामा गाली बक्छिन् । तपाईले भनेको कुनै कुरा मान्दिनन् । तर यदि तपाई उनलाई घर छाड्न भन्नु हुन्छ भने उनी भन्छिन् कि "म त तपाई कै हुँ , तपाई कै भएर बस्ने छु र तपाईकै घरमा मर्नेछु । एक छिनकोलागि पनि तपाईको घरबाट बाहिर जाने छैन ।" यस अवस्थामा तपाई जति सुकै क्रोधित र रिसमा भए पनि उनीसंगै जीवन निर्वाह गर्न विवश हुनुहुन्छ ।

यसको विपरित तपाइकी पत्नी अत्यन्तै पतिब्रता र आज्ञाकारी छिन् र हरपल तपाईको हेरविचार राख्दछिन् । तपाई आधारात पछि घर फर्कदासम्म तपाईको प्रतिक्षा गर्छिन् । तपाईको लागि खाना तताउँछिन् र ल्याएर तपाईको अगाडि राखिदिन्छिन् । हरदम प्रेमको कुरा गर्छिन् । यदि एक दिन उनले "तपाई त मेरो पतिदेव हुनुहुन्छ तर तपाई एक्लैले मेरो काम चल्ने छैन तसर्थ आफ्नो छिमेकीलाई पनि मैले आजदेखि आफ्नो पति बनाएकी छु" भनिन् भने यस अवस्थामा यदि तपाई भित्र अलिकति पनि लज्जा र मानवता छ, तपाईको रगत तातो छ भने तपाई यस कुरालाई कत्ति पनि सहन गर्न सक्नु हुन्न । तपाई कि त

आफ्नी पत्नीको ज्यान लिनु हुन्छ वा आफै आत्महत्या गर्नुहुन्छ ।

आखिर यस्तो किन हो ? यस कारणले मात्र कि तपाई आफ्नी पत्नीमा आफ्नो कुनै साझेदार हेर्न पनि चाहनु हुन्न । तपाई वीर्यको एक थोपाबाट जन्मनु भएको व्यक्ति त आफ्नो साझेदार बनाउन चाहनु हुन्न भने उनी मालिकले एक तुच्छ थोपाबाट मनुष्यको सृष्टि गरेका छन्, उनी कसैलाई आफ्नो साझेदार स्वरूप कसरी स्वीकार गर्नेछन् कि उनीसंग अरू कसैको पूजा गरियोस् । जबकि उनले नै संसारबासीलाई सबथोक दिएका छन् । एउटा वेश्या आफ्नो मान मर्यादा बेचेर हरेक आउने व्यक्तिलाई आफु माथि अधिकार दिन्छे भने ऊ हाम्रो दृष्टिमा नीच हुन्छे । त्यो मनुष्य आफ्नो मालिकको दृष्टिमा त्यस वेश्याभन्दा पनि हीन हुन्छ जो आफ्नो असल मालिकलाई छोडेर अरू कसैको पूजामा विलीन हुन्छ । चाहे त्यो कुनै देवता वा मूर्ति होस् वा अन्य कुनै वस्तु ।

मूर्ति पूजाको बारेमा कुरआनमा एउटा उदाहरण प्रस्तुत गरिएको छ जुन विचारणीय छ ।

“अल्लाहलाई छोडेर तिमीहरू ज-जसको पूजा गर्छौ ती सबै मिलेर एउटा झिंगा पनि सृष्टि गर्न सक्दैनन् । र यदि

झिंगाले उनीहरूबाट कुनै चिज खोसेर लग्छ भने त्यसलाई फर्काएर लिन पनि सक्दैनन् । कति दुर्बल छन् पूजक र जसको पूजा गरिन्छ । र उनीहरूले अल्लाहको वास्तविक सम्मान गरेनन् । निस्सदेह अल्लाह शक्तिशाली एवं प्रभुत्वशालि छन् ।” कति सुन्दर उदाहरण हो यो । सृष्टिकर्ता त स्वयं ईश्वर हुन् र मूर्तिहरूलाई त हामी आफ्नो हातले बनाउँछौ । यदि यी मूर्तिहरूमा अलिकति पनि चेतना भएको भए यिनीहरूले त हाम्रो पूजा गर्ने थिए ।

एक तर्कहीन विचार

केही मानिसहरू भन्छन् कि यिनीहरूको पूजा हामी यस कारणले गर्छौ कि यिनले हामीलाई इश्वरको मार्ग देखाए र यिनैको माध्यमबाट हामी इश्वरको दया प्राप्त गर्छौं । यो त यस्तै कुरा जस्तो छ कि हामीले कुल्लीसंग ट्रेनको बारेमा सोध्यौं जब कुल्लीले ट्रेनको बारेमा बतायो तब हामीले ट्रेनलाई छाडेर कुल्ली माथि नै सवार भयौं किनकी उसले नै हामीलाई ट्रेनको बारेमा बताएको हो । यसरी नै अल्लाहको मार्ग बताउनेहरूको पूजा ट्रेनलाई छाडी कुल्लीमाथि सवार हुनु जस्तै हो । केही दाजु भाईहरू यो पनि भन्छन् कि केवल ध्यान जमाउनका लागि हामी यी मूर्तिहरूलाई सामुन्ने राख्छौ ।

यो पनि निकै हाँस्यास्पद कुरो हो कि ध्यान जमाएर कुकुरलाई हेर्ने व्यक्तिले भन्छन् कि बुबालाई ध्यान लगाएर हेर्नकोलागि कुकुरलाई हेरिरहेको छु ।” कता पिता र कता कुकुर ? कता यो निर्वल मूर्ति र कता उनी शक्तिमान तथा दयावान् मालिक के यसले ध्यान जमाउछ वा हटाउँछ ?

त्यसैले कुनै पनि प्रकारले कसैलाई पनि उनको (सत्य ईश्वर) साझेदार बनाउनु महापाप हो जसलाई सत्य इश्वरले कहिले पनि क्षमा गर्ने छैनन् । यस्तो मनुष्य सदाको लागि नरकको इन्धन बन्ने छ ।

सर्वश्रेष्ठ पूण्य आस्था हो ।

यसरी नै सबभन्दा ठूलो सत्कर्म तथा पूण्य ईमान (आस्था) हो । जसको बारेमा संसारका सबै धर्मावलम्बीहरू भन्छन् कि यस संसारका सबै कुरा यहि छोडेर जानुपर्छ र मृत्युपश्चात आस्था मात्र मनुष्यको साथमा जानेछ । आस्थावान वा ईमान्दार त्यो व्यक्ति हो जो हकवालाको हक दिन्छ र हक हत्याउनेलाई त अत्याचारी भनिन्छ । यस मानवमाथि मानवको सबभन्दा ठूलो अधिकार उसको सृष्टिकर्ताको हो । त्यो अधिकार यो हो कि सबका सृष्टिकर्ता मृत्युदाता, जीवनदाता, रब र पूजायोग्य उनी एक्लै हुन् भने उनैको पूजा आराधना गरियोस् ।

उनैलाई लाभ तथा हानिको मालिक संझियोस् । इज्जत सम्मान तथा अपमानित गर्ने उनैलाई मानियोस् र उनले प्रदान गरेको यो जीवन उनैको आज्ञापालनमा व्यतीत होस् अर्थात उनैलाई मान्नुपर्छ र उनैको आज्ञापालन गर्नुपर्छ । यही नै ईमान हो । उनी मालिकलाई एक्लो नमानिकन र उनको आज्ञापालन विना मानव इमान्दार अर्थात आस्थावान बन्न सक्दैन । बरू ऊ नास्तिक हुन्छ वा बहुदेववादी ।

मालिकको सबभन्दा ठूलो हक हनन गरेर मानिसहरू समक्ष ईमान्दारी प्रकट गर्नु यस्तो हो जस्तो एउटा ठूलो डाका डकैतीद्वारा ठूलो धनसम्पति जम्मा गर्छ अनि पसलमा आफ्नो ग्राहकलाई भन्छ कि हिसाबमा तपाईको एक पैसा बढी आएको छ, यो तपाई लिइहाल्नुहोस् । यति सम्पति लुटेपछि दुई पैसाको इमान्दारी देखाउनु जुन खालको ईमानदारी हो आफ्नो असल मालिकलाई छोडेर अरू कसैको पूजा आराधना गर्नु त्यसभन्दा ठूलो बेइमानी हो ।

ईमानदारी केवल यो हो कि मानव मात्र आफ्नो मालिकलाई एक्लो मानेर उनैको पूजा र उनैद्वारा दिइएको आदेशको पालना गरोस् र जीवनको एक-एक पल उनैको चाहना अनुसार बिताओस् । उनले प्रदान गरेको जीवनलाई उनको आज्ञा अनुसार विताउनु नै धर्म हो र उनको अवज्ञा गर्नु नै अधर्म हो ।

सत्य धर्म

सत्य धर्म शुरूदेखि नै एउटै रहेको छ र हरेक धर्मको वास्तविक शिक्षा यही हो कि उनै एक्ला मालिकलाई मानियोस् र उनैको आज्ञापालना गरियोस् । पवित्र कुरआनमा भनिएको छ "वास्तवमा धर्म त अल्लाह कहाँ इस्लाम नै हो ।"

मानवको कमजोरी यो हो कि उसको आँखाले एक विशेष सीमासम्म देख्न सक्छ । उसको कानले एक निश्चित सीमासम्म सुन्न सक्छ र उसको नाक र जिब्रोले एक निश्चित सीमासम्म सुघ्न र स्वाद लिन सक्छन् । उसको छालाले पनि एउटा सीमित हदसम्म महसुस गर्न सक्छ । यी पाँचवटा इन्द्रियहरूद्वारा मानिसलाई कुनै चिजको बारेमा ज्ञान प्राप्त हुन्छ । यसैगरी बुद्धिको कार्यको पनि एउटा सीमा हुन्छ । उनी मालिक कुन प्रकारको जीवनलाई मन पराउँछन् र उनको पूजा कसरी गर्नुपर्छ ? मृत्यु पश्चात के हुनेछ ? स्वर्ग र नरकमा लैजाने कार्यहरू के के हुन् ? यी कुराहरू मनुष्यको बुद्धि तथा स्वयं मानवले पत्ता लगाउन सक्दैन यसकोलागि विशेष ज्ञानको आवश्यकता पर्दछ ।

ईश्वदूतत्व

माथि उल्लेखित मानवको कमजोरीमाथि दया स्वरूप उनी मालिकले ती महान पुरुषहरूमाथि जसलाई उनले आफ्नो दूतको रूपमा चयन गर्न योग्य ठाने उनीहरूमाथि आफ्नो अदृष्य दूत (फरिश्ता)हरू द्वारा आफ्ना आदेशहरू पठाए । जसले मानवलाई जीवन मार्ग तथा उनको (अल्लाहको) उपासना गर्ने तरीका बताए र जीवनका ती रहस्यहरू बताए जसलाई मानवले आफ्नो बुद्धिको आधारमा बुझ्न सक्दैनथ्यो । यस्ता महान पुरुषहरूलाई दूत, रसुल तथा नबी र पैगम्बरहरू भनिन्छ । यदि अवतारको अर्थ जसमाथि अवतरित भयो भन्न हुन्छ, भने उनीहरूलाई अवतार पनि भन्न सकिन्छ । तर हिजो आज अवतारको अर्थ स्वयं ईश्वर हुन् वा ईश्वर अवतारको रूपमा अवतरित भएको मानिन्छ । यो अन्धविश्वास तथा अज्ञानता हो । यो अति नै ठुलो पाप पनि हो । यस अन्धविश्वासले मानवलाई एक सत्य मालिकको पूजाबाट हटाएर मूर्ति पूजाको घोर अपराधमा अल्झाई दियो ।

यी महान पुरुषहरूलाई अल्लाहले मानव जातिलाई सत्यमार्ग देखाउनको लागि चयन गरे जसलाई नै रसूल वा सन्देष्टा भनियो । यी सबै हरेक आबादी क्षेत्र तथा युगमा पठाइए । यी सबैले केवल एक ईश्वरलाई मान्न, उनको पूजा

उपासना गर्न र जीवनको हरेक मामिला उनैको चाहना अनुसार गर्न आदेश दिए । हरेक नियम कानुन जुन उनीहरूले लिएर आए उनीहरूले तिनकै पालना गर्ने आदेश दिए । तिनीहरूमध्ये कसैले पनि एक ईश्वर बाहेक अरू कसैको पूजा उपासना गर्न भनेनन् । बरू उनीहरूले त एक ईश्वरसंग अरूलाई साझेदार ठहऱ्याउने पापबाट सबभन्दा बढी रोके । मानिसहरू उनको कुरा माथि विश्वास गर्न र सत्य बाटो हिंड्न थाले ।

मूर्तिपूजाको आरम्भ

यी सबै सन्देश र यिनका सबै अनुयायीहरू मनुष्य थिए । उनीहरूको मृत्यु भएको थियो । मृत्यु केवल ईश्वरलाई छैन । दूत वा सन्देष्टाको मृत्यु पश्चात उनका अनुयायीहरूलाई उनको सम्झना आयो र उनीहरू, तिनीहरूको विछोडको दुःखले धेरै रून्थे । शैतानले यसलाई अवसरको रूपमा लियो किनकि ऊ मनुष्यको शत्रु हो र मनुष्यको परीक्षाको लागि ईश्वरले उसलाई सत्यमार्गबाट भड्काउन र मनुष्यको हृदयमा नराम्रो कुराको इच्छा उत्पन्न गर्ने शक्ति प्रदान गरे ताकि उनले हेरून् कि को आफ्नो मालिकको आदेशको पालना गर्छ र को शैतानको अनुशरण गर्छ ?

शैतान मनुष्य समक्ष आयो र भन्यो "तिमीहरू आफ्नो महागुरू दूत र सन्देष्टाहरूसंग धेरै माया गर्छौ । मृत्यु पश्चात उनीहरू तिमीहरूको दृष्टिबाट ओझेलमा परेका छन् । तसर्थ म तिनका मूर्ति बनाई दिन्छु जसलाई हेरेर तिमीहरू सन्तुष्टि प्राप्त गर्न सक्छौ ।" शैतानले मूर्ति बनायो र तिनका अनुयायीहरू त्यसैलाई हेर्न थाले । विस्तारै विस्तारै जब उनीहरूको मनमा ती मूर्तिहरूप्रति प्रेम बढ्दै गयो तब शैतानले भन्यो, "यदि तिमीहरूले ती मूर्तिहरूको नाम लिएर शिर टेक्यो भने तिमीहरूले तिनमा भगवानलाई पाउने छौ ।" मनुष्यको हृदयमा पहिलेदेखि नै मूर्ति महान र परिपूर्ण भइसकेको थियो । तसर्थ उसले मूर्तिको अगाडि टाउको टेक्न र उसको पूजा गर्न थाल्यो तर मनुष्य जसको पूजा योग्य ईश्वर मात्र थिए ऊ मूर्ति पूजामा लिप्त भई त्यसलाई ईश्वरको साझेदार ठहऱ्याउन थाल्यो ।

यस समस्त संसारको मालिक मनुष्य जब ढुंगा वा माटोको अगाडि टाउको टेक्न थाल्यो तब ऊ अपमानित भयो र आफ्नो असल मालिकको दृष्टिमा तुच्छ ठहर भयो र सदाकोलागि नरकको ईन्धन बन्न पुग्यो । त्यसपछि फेरी अल्लाह (ईश्वर) ले आफ्नो दूत पठाए जसले मानवलाई मूर्ति पूजाबाट रोके । केही मानिसले त कुरा माने र केहीले

अवज्ञा गरे । मान्नेहरूसंग त अल्लाह (ईश्वर) प्रसन्न भए तर उपदेशको अवहेलना गर्नेहरू आकाशीय विनाश र प्रकोपको भागिदार भए ।

सन्देष्टाको क्रम जारी नै रह्यो र एकपछि अर्को सन्देष्टा र नबीहरू पठाइए । उनको धर्मको आधार एउटै हुन्थ्यो र हरेकले एउटै मालिकलाई मान्ने शिक्षा दिन्थे र कसैलाई पनि उनको व्यक्तित्वसंग साझेदार ठहऱ्याउनबाट मनाही गर्थे । अल्लाहका हरेक सन्देष्टालाई सत्य ठहर गर्न भन्थे र उनका फरिश्ता जो अल्लाहका पवित्र सृष्टि हुन् जो न खान्छन्, न सुत्छन्, बरू हरेक कार्यमा मालिकको आज्ञापालन गर्छन भन्ने कुरालाई सत्य मान्न पनि भने । उनले आफ्ना फरिश्ताहरूको माध्यमबाट आफ्नो वाणी पठाएर ग्रन्थ अवतरित गरेका छन् । त्यसैले ती सबैलाई सत्य मानौं र यस कुरा माथि विश्वास राखौं कि मृत्यु पश्चात फेरि जीवन पाइने छ र राम्रो तथा नराम्रो कार्यको बदला पाइनेछ र यस कुरालाई पनि जानिराखौं कि भाग्य चाहे त्यो राम्रो होस् वा नराम्रो यसका मालिक अल्लाह (ईश्वर) नै हुन् । उनीहरूले यो पनि भने कि "अहिले म जुन शरीअत अर्थात धर्म आदेश लिएर आएको छु त्यसै अनुसार जीवन यापन गर ।"

अल्लाहका जति पनि रसुल र सन्देष्टा आए ती सबै

सच्चा थिए र उनीहरूमाथि जुन धर्मग्रन्थहरू अवतरित गरिए ती सबै सत्य थिए । ती सबैमाथि हाम्रो आस्था छ र त्यसमा हामी कुनै विभेद गर्दैनौं । सत्यको मापदण्ड यो हो कि ज-जसले एक ईश्वरलाई मान्न आमन्त्रित गरेका छन् र अरू कसैलाई उनको साझेदार बनाउने आदेश दिएका छैनन् उनीहरू सत्य सन्देष्टाहरू हुन् । जसको शिक्षामा बहुदेववाद छ, कि त ऊ सत्य दूत होईन वा उसको शिक्षामा मिसावट गरिएको छ । यो वास्तविकता हो कि मुहम्मद (स.) अघिका सबै दूतहरूको शिक्षा र ग्रन्थहरूमा फेरबदल गरिएको छ र कुरआन बाहेक अहिले कुनै ग्रन्थ फेदबदलबाट सुरक्षित छैन ।

हजरत मुहम्मद (स.) अन्तिम सन्देष्टा

यो एक महान सत्य हो कि हरेक दूत र सदेष्टाको शिक्षा र उनीहरूमाथि अवतरित ग्रन्थमा अन्तिम दुतको भविष्यवाणी गरिएको छ । साथै यो पनि भनिएको छ कि उनी पश्चात र उनलाई चिनिसकेपछि प्राचीन शरीअत (धर्म आदेश) र धार्मिक कानुनलाई छोडेर उनको आज्ञापालन गरियोस् र उनीमाथि अवतरित धर्म ग्रन्थ र कानुन अनुसार जीवन यापन गरियोस् । यो पनि इस्लामको सत्यता हो कि ती ग्रन्थहरूमा जतिसुकै फेरबदल भए तापनि यस भविष्यवाणीमा कुनै फेरबदल हुन

सकेन ताकि कसैले यो भन्न नसकोस् कि मलाई यसको ज्ञान र जानकारी थिएन । वेदहरूमा उनको नाम नराशंस, पुराणहरूमा कल्कि अवतार, बाइबलमा फारकलीट र अहमद र बौद्ध ग्रन्थमा अन्तिम बुद्ध इत्यादि लेखिएको छ ।

यी धर्म ग्रन्थहरूमा मुहम्मद (स.) को जन्म स्थान, मिति, समय र अन्य धेरै लक्षणहरू पहिले नै बताइएको छ ।

हजरत मुहम्मद(स.) को जीवनी

आजभन्दा करिब साढे चौधसयवर्षअघि मुहम्मद(स.) को जन्म अरब देशको मक्का नगरमा भएको थियो । उहाँको जन्मको केही महिनाअघि नै उहाँको बुवाको स्वर्गारोहण भइसकेको थियो । आमा पनि धेरै दिनसम्म जीवित रहिनन् । उनीहरूको मृत्युपछि पहिले बाजेले अनि उनको देहान्तपछि काका अबु तालिबले उहाँको पालनपोषण गरे । संसारकै सबभन्दा अनौठो उहाँ समस्त मक्का नगरकै नेत्र प्रिय हुनु भयो । जसरी उहाँ ठूलो हुदै जानुभयो उहाँसंग मानिसहरूको प्रेम बढ्दै गयो । उहाँलाई सत्यवादी र इमान्दार भन्न थालियो र धेरै मानिसहरू आफ्नो धरोहर उहाँ कहाँ राख्दथे । मक्कावासीहरू आफ्नो परस्पर विवादहरूमा उहाँलाई न्यायकर्ता बनाउँदथे । काबा जुन मक्कामा अल्लाहको पवित्र

घर हो त्यसको पूनर्निर्माण हुँदै थियो । त्यसको एक कुनामा एउटा पवित्र ढुंगा थियो । जब त्यसलाई राख्ने पालो आयो तब त्यसको विशेष महत्वका कारण मक्काको हरेक वंश र सरदार त्यसलाई स्वयं स्थापित गर्न चाहन्थ्यो । यस इच्छा पूर्तिकोलागि तरवार समेत निकालियो । त्यतिखेर नै एउटा बुद्धिजीवीले निर्णय गऱ्यो कि भोलि बिहान जुन व्यक्ति सबैभन्दा पहिले यहाँ आउने छ त्यही यस विवादको समाधान गर्ने छ । सबैजना यसको लागि तयार भए । त्यस दिन सबैभन्दा पहिले आउने मुहम्मद (स.) हुनु भयो । सबैले एक स्वर भएर भने "वाह वाह हामी बीच साँचो र इमान्दार व्यक्ति आइसकेको छ र हामी सबै उनको फैसलामा राजी छौं ।"

मुहम्मद (स.) ले एउटा खास्टोमा त्यो ढुंगा राखेर हरेक वंशको अगुवालाई त्यसको कुना समातेर उठाउन भन्नुभयो । जब ढुंगा पर्खालसम्म पुग्यो तब मुहम्मद(स.) ले आफ्नो हातले त्यसलाई निर्धारित स्थानमा स्थापित गरिदिनुभयो । यसरी वंशहरूको यो ठूलो विवाद सकियो ।

यसरी नै मानिसहरू उहाँलाई हरेक कार्यमा अगाडि राख्ने गर्थे । उहाँ यात्रामा जाँदा मानिसहरू व्याकुल हुन्थे र उहाँ फर्केपछि मानिसहरू उहाँलाई भेटेर रून थाल्थे ।

त्यसै समयमा काबामा ३६० मूर्तिहरू राखिएका थिए । सम्पूर्ण अरब देशमा छुवाछुत, नारीमाथि अत्याचार, रक्सी, व्याज र बलात्कारका साथसाथै युद्ध जस्ता कतिपय नराम्रा कुराहरू फैलिएका थिए ।

उहाँ जब ४० वर्षको उमेरमा पुग्नुभयो अल्लाहले उहाँमाथि फरिश्ताको माध्यमले कुरआन अवतरित गर्न आरम्भ गरे र उहाँलाई ईशदुत बनाइएको शुभ सुचना दिए र मानिसहरूलाई एकेश्वरवाद तर्फ बोलाउन आदेश दिए ।

सत्यको आवाज

एकदिन उहाँले एक पहाडको टुप्पोमा पुगेर मानिसहरूलाई एउटा कुराको आवाज दिनुभयो । मानिसहरू त्यो सुनेर उहाँ तर्फ स्फुर्त रूपमा दगुरेर आए कि यो एउटा इमान्दार मनुष्यको पुकार थियो । उहाँले प्रश्न गर्नुभयो, “यदि मैले तिमीहरूलाई यस पहाडको पारिपट्टिबाट एउटा ठुलो संख्यामा आउने सेनाबारे भने भने के तिमीहरू विश्वास गर्नेछौं ?” सबैले एक स्वरमा भने “तपाईको कुरामा कसले विश्वास गर्नेछैन, जब कि तपाई कहिल्यै पनि झुठो बोल्नु हुन्न र यस पहाडको टुप्पोबाट पारिपट्टि पनि तपाई नै हेरिराख्नु भएकोछ ।” यसपछि उहाँले मानिसहरूलाई इस्लामतर्फ

आह्वान गरेर मूर्ति पूजाबाट तिनीहरूलाई रोक्नुभयो र मृत्यु पश्चात नरकको दन्कदो आगोको पनि डर देखाउनुभयो ।

मनुष्यको एउटा कमजोरी यो रहेको छ कि ऊ पूर्वजहरूको गलत कुराहरूलाई अन्धविश्वासका साथ मान्दै आएको छ । जबकि मानिसको बुद्धि र तर्कले ती धारणाहरूलाई माने तापनि ऊ पूर्वजहरूको कुरामा डटेको हुन्छ र त्यस अतिरिक्त केही गर्नु त टाढाको कुरा हो केही सुन्न पनि चाहँदैन ।

बाधाहरू र परीक्षाहरू

यहि त्यो कारण थियो कि चालीस वर्षको उमेरसम्म उहाँको आदर गरे पनि, साँचो व्यक्ति माने पनि, मक्काबासीहरू उहाँको शिक्षाको शत्रु बन्न पुगे । उहाँ जति मानिसहरूलाई सत्यतातर्फ बोलाउनु हुन्थ्यो मानिसहरू अझ शत्रु बन्दै जान्थे । केही मानिसहरू आस्थावानहरूलाई मार्ने, सताउने र घाँटीमा डोरी बाँधेर बल्दो आगोमाथि घिसार्ने गर्थे र उनीहरूमाथि ढुंगा समेत बर्साउने गर्थे । तर उहाँ सबैकोलागि अल्लाहसंग प्रार्थना गर्ने गर्नुहुन्थ्यो र कसैसंग पनि बदला लिनुहुन्नथ्यो । उहाँ सम्पूर्ण रात आफ्नो मालिकसंग उनीहरूको मार्गदर्शनकोलागि प्रार्थना गर्ने गर्नुहुन्थ्यो । एकपल्ट उहाँ मक्काबासीसंग निराश भई ताईफनगर तर्फ प्रस्थान गर्नुभयो ।

तर त्यहाँका मानिसहरूले पनि ती महापुरुषका साथ अनादर गरे र उहाँको पछाडि युवाहरूलाई लगाइदिए जो उहाँलाई अपशब्द भन्ने र अनेक प्रकारले दुर्व्यवहार गर्ने गर्थे । यति मात्र होइन उहाँलाई तिनीहरूले ढुंगा समेत हिर्काए जसले गर्दा उहाँका खुट्टाहरू रक्ताम्य समेत भए । पीडाले गर्दा यदि उहाँ कतै बस्न खोज्नु हुन्थ्यो भने ती केटाहरू उहाँलाई पुनः उभ्याइदिन्थे अनि फेरि ढुंगाले हिर्काउँथे । यसै अवस्थामा उहाँ नगरबाट बाहिरिएर एक स्थानमा बस्नुभयो । उहाँले तिनीहरूलाई कुनै श्राप दिनु भएन बरू मालिकसंग यो प्रार्थना गर्नुभयो कि “हे मालिक ! यिनीहरूलाई बुद्धि प्रदान गर किन भने यिनीहरू जान्दैनन् ।” उहाँले यसै पवित्र सन्देश तथा इशवाणी पुऱ्याउनुको कारण आफ्नो प्रिय नगर मक्का छाड्नु पऱ्यो । अनि उहाँ त्यसलाई छोडेर मदीना प्रस्थान गर्नुभयो ।

सत्यको जीत

तर सदा सत्यको नै जीत भएको छ र हुने गर्छ । तसर्थ त्यही इतिहास त्यहाँ पनि दोहोरियो । जम्मा २३ वर्षको कठिन परिश्रम पछि उहाँ सबैमाथि बिजयी हुनुभयो र उहाँको निःस्वार्थ निमन्त्रणाले सिंगो अरब देशलाई इस्लामको शीतल छायाँमा ल्यायो । सम्पूर्ण संसारमा नै

एउटा क्रान्ति आयो । मूर्तिपूजाको अन्त भयो, उचनीच समाप्त भयो र समस्त मानव जाति आस्तिक तथा भक्त बन्न पुगे ।

अन्तिम सन्देश

उहाँले आफ्नो मृत्युको केही महिनाअघि झन्डै सवालाख साथीहरूसंग अन्तिम हज गर्नुभयो जसमा उहाँले ठूलो उपस्थिति समक्ष आफ्नो अन्तिम सन्देश पेश गर्नुभयो । उहाँले भन्नुभयो “हे मानिसहरू जब तिमीहरूसित मृत्यु पश्चात प्रश्न हुने छ तब म प्रति पनि तिमीहरूसंग प्रश्न हुनेछ कि मैले अल्लाहको धर्म (दीन) र त्यो सत्य तिमीहरू समक्ष पुऱ्याइसकेको छु ।” सबैले एक स्वरमा भने, “हो तपाइले पुऱ्याइदिनु भयो ।” उहाँले आकाशतर्फ औंल्याएर तीनचोटी भन्नुभयो, “हे अल्लाह ! गवाह बस्नु । हे अल्लाह गवाह बस्नु ।” यस पश्चात उहाँले मानिसहरूसंग भन्नुभयो, “यो सत्यधर्म जो समक्ष पुगिसकेको छ उसले नपुग्नेहरू समक्ष पुऱ्याइदेओस् ।”

उहाँले यो समाचार पनि दिनु भयो कि “म अन्तिम सन्देष्टा हुँ र म पश्चात कुनै सन्देष्टा आउने छैन भने म अन्तिम ऋषि नराशसं र कल्कि अवतार हुँ जसको प्रतिक्षा गरिदै थियो । मेरो बारेमा तिमीहरू हरेक कुरा जान्दैछौ ।

कुरआनमा आएको छः “जसलाई हामीले किताब दिएका छौं । उनीहरू यस सन्देष्टालाई त्यसरी जान्दछन् जसरी यिनीहरू आफ्ना छोराहरूलाई चिन्दछन् । तर यसमध्ये एक समूह सत्यलाई लुकाउँदछन् ।” (बकरह : १४६)

हरेक मनुष्यको कर्तव्य

अब प्रलयको दिनसम्म हरेक व्यक्तिको कर्तव्य र धार्मिक तथा मानवीय दायित्व एक्लो मालिकको पूजा गर्नु हो । उनीसंग कसैलाई समकक्षी नठहऱ्याउनु र उनका अन्तिम सन्देष्टा मुहम्मद (स.) माथि आस्था राख्नु र उहाँद्वारा ल्याइएको दीन (जीवन पद्धति) अनुसार जीवनयापन गर्नु । इस्लाममा यसैलाई आस्था (इमान) भनिएको छ। यसमा आस्था नराख्ने व्यक्ति सदाकोलागि नरकमा जानेछ र त्यसमा पोलिने छ। त्यहाँ उसको मस्तिष्कमा दुई प्रश्न उत्पन्न हुन सक्छन् ।

पहिलो प्रश्न : मृत्यु पश्चात मनुष्य स्वर्ग वा नरकमा गएको त देखिदैन अनि त्यसलाई उसले किन मान्नु पऱ्यो ?

यस सम्बन्धमा यो कुरा जान्नु उचित होला कि समस्त प्राचीन ग्रन्थहरूमा स्वर्ग तथा नरकको बयान गरिएको छ । जसबाट के ज्ञात हुन्छ भने स्वर्ग तथा नरक हरेक धर्मद्वारा प्रमाणित छ ।

यस कुरालाई हामी एउटा उदाहरणद्वारा बुझ्न सक्छौं । बच्चा जब आमाको गर्भमा हुन्छ यदि उसलाई यो भनियो कि जब तिमी गर्भबाट बाहिर निस्कने छौ त आमाको दुध पिउने छौ र रूनेछौं । गर्भ बाहिर तिमी धेरै कुराहरू देख्नेछौ । उसलाई गर्भावस्थामा यी कुराहरूको विश्वास हुनेछ ? बाहिर निस्किने बित्तिकै ती सबै कुराहरूलाई सामुन्ने पाउनेछ। यस्तै समस्त संसार एउटा गर्भावस्थामा छ। जब मनुष्य यहाँबाट निस्केर परलोकको संसारमा जानेछ तब उसले सबै कुराहरू आफु सामुन्ने पाउने छ ।

त्यहाँको स्वर्ग तथा नरक र अन्य वास्तविकताहरूबारे जसरी सत्य सन्देष्टाले खबर दिनु भएको छ त्यसलाई उहाँलाई मार्न खोज्ने शत्रुले पनि झुठो भन्न सक्दैन र कुरआन जस्तो महान ग्रन्थले पनि यसबारे सुचना दिएको छ जसको सत्यतामा कुनै संदेह छैन ।

दोश्रो प्रश्नः यदि सबै सन्देष्टाहरूका ग्रन्थहरू सत्य हुन् भने इस्लाम नै स्वीकार गर्नु जरूरी किन छ ?

आजको वर्तमान संसारमा यस कुराको उत्तर अति सरल छ। हाम्रो देशमा एउटा संसद छ र यहाँ एउटा संविधान पनि छ र यहाँका सबै पूर्वप्रधानमन्त्री वास्तविक

प्रधानमन्त्रीहरू नै थिए तर व्यवस्था राजतन्त्रात्मक थियो । राजा त नेपालकै थिए, फेरि त्यस राज्य व्यवस्थालाई परिवर्तन गरेर अहिले अर्को संविधान लागू भएको छ। यदि कसैले म यस संविधानलाई मान्दिन भन्छ भने के त्यो व्यक्ति देशद्रोहीमा सामेल हुँदैन र सजायँको भागिदार हुदैन ? यसरी नै सम्पूर्ण धर्म र धर्मग्रन्थहरू आ-आफ्नो समयमा आए र सबैको शिक्षा पनि सत्यकै थियो। तसर्थ ती सबै धर्मग्रन्थहरूलाई धार्मिक ग्रन्थ माने तापनि अन्तिम दूत मुहम्मद (स.) र उहाँमाथि अवतरित भएको शिक्षालाई मान्नु र त्यसमाथि आस्था राख्नु अनिवार्य छ ।

यहाँ मनमा एउटा प्रश्न यो पनि आउन सक्छ कि यदि मुहम्मद (स.) अल्लाहका सन्देष्टा र अन्तिम सन्देष्टा हुन् भने यसको प्रमाण के छ ?

जवाफ स्पष्ट छ । सबैभन्दा पहिले त यो कि कुरआन अल्लाहको वाणी हो । यसले संसारलाई सोच्नकोलागि जुन तर्कहरू दिएको छ, त्यसलाई सम्पूर्ण संसारले मानेको छ र आजसम्म यसको खण्डन गर्न सकिएको छैन। कुरआनले मुहम्मद (स.) साँचो र अन्तिम सन्देष्टा भएको घोषणा गरेको छ । अर्को कुरा यो पनि कि मुहम्मद (स.) को जीवनको एक एक क्षण संसारको सामुन्ने छ। उहाँको समस्त जीवन

इतिहासको खुल्ला किताब हो । संसारमा कुनै पनि मनुष्यको जीवन उहाँको जीवन स्वरूप सुरक्षित तथा प्रकाशमय छैन । स्वयं उहाँका शत्रु तथा इस्लाम विरोधी इतिहासकारहरूले उहाँको बारेमा भनेको छैन कि उहाँले कहिल्यै पनि कसैको बारेमा झुठो बोल्नु भएकोछ। उहाँका नगरबासी समेत उहाँको सत्यताको कसम खाने गर्थे । त्यस्तो श्रेष्ठ व्यक्तिले आफ्नो निजी जीवनमा झुठो बोलेको छैन भने के उहाँ ईश्वर तथा धर्मको बारेमा झुठो बोल्न सक्नुहुन्छ ? उहाँले स्वयं बताउनु भएको छ, “म अन्तिम सन्देष्टा हुँ र म पछि कुनै सन्देष्टा आउने छैन र न कुनै धर्म नै आउने छ। म दुत हुनेबारे सम्पूर्ण सन्देष्टाहरूले भविष्यवाणी गरेका छन्” । समस्त धर्मग्रन्थहरूमा पनि उहाँ अन्तिम सन्देष्टा हुनुको भविष्यवाणी छ र लक्षणको साथ पहिचान समेत बयान गरिएको छ जुन उहाँमाथि मात्र सत्य सिद्ध हुन्छ ।

पण्डित श्रीराम शर्मा र जगत गुरु शंकराचार्यको विचार

पंडित श्रीराम शर्माले लेखेका छन्, “जुन व्यक्ति इस्लाम ग्रहण गर्दैन र मुहम्मद (स.) र उनले ल्याएको धर्मलाई मान्दैन त्यो व्यक्ति हिन्दु पनि हुन सक्दैन यस कारणले कि हिन्दुहरूको धार्मिकग्रन्थहरूमा पनि कल्कि अवतार र नराशंस आउने र

उनको धर्मको अनुसरण गर्न भनिएको छ। तसर्थ जुन हिन्दू आफ्नो धर्मग्रन्थमा आस्था राख्दछ उसले यसलाई नमानेमा ऊ मृत्यु पश्चातको जीवनमा नरकको आगोमा होमिने छ र ईश्वरको दर्शनबाट वंचित हुनेछ र उनको क्रोधको भागीदार बन्ने छ।"

इलाहाबादका जगत गुरू शंकराचार्यले पनि माथि उल्लेखित कुरासंग मिल्दो जुल्दो कुरा भनेका छन्। उनको भनाई छ "यदि सम्पूर्ण संसारले इस्लामलाई अपनाउँछ भने यो कुनै नराम्रो कार्य हुने छैन किन भने इस्लाम परमात्माद्वारा दिइएको सिद्धान्त हो, यो कुनै व्यक्तिद्वारा बनाइएको नियम होइन। इस्लामलाई नराम्रो भन्नेहरू पिचाशका सन्तान हुन् ईश्वरका सन्तान होइनन्। इस्लाम र सनातन धर्ममा कुनै भेद छैन। हिन्दू वास्तवमा कुनै धर्म नै होइन। सनातन धर्म नै धर्म हो। यसलाई अर्को भाषामा यदि इस्लाम भनियो भने यो कुनै गलत कुरो होइन। इस्लाम र सनातन धर्ममा कुनै भेद छैन किन भने परामात्मा एक छन् परमात्मा सबैका छन्। यहि सन्देश ऋषि मुनिहरूले दिएका छन् र यहि सन्देश मुहम्मद (स.)ले हामीलाई दिएका छन् भने हामी किन मतभेद गरौं। सत्य हिन्दूले सनातन धर्मलाई मान्नुपर्छ। यदि ऊ सनातन धर्मलाई छोडेर अरू कुनै धर्मलाई मान्छ भने हिन्दू धर्मको कुनै हैसियत छैन र म यस्तो हिन्दू धर्मलाई

तिलान्जली (त्याग) दिन्छु। हिन्दू धर्म त्यो हो जो सनातन र वेदलाई मान्छ। ईश्वर मानव जस्तो होइन जसले प्रतिदिन आफ्नो नियममा परिवर्तन गर्ने गर्छ।"

ईमान (आस्था) को आवश्यकता

मृत्युपछि मात्र होइन यस संसारमा पनि इस्लाम हाम्रो आवश्यकता हो। मनुष्यको कर्तव्य आफ्नो मालिकको पूजा गर्नु हो। जुन व्यक्ति उनलाई छोडेर अरूको सामुन्ने झुक्छ त्यो कुकुरभन्दा पनि नीच छ। कुकुर पनि आफ्नो मालिकको द्वारलाई छोड्दैन बरू उसैसंग नै आशा राख्दछ। यो कस्तो मान्छे हो जसले आफ्नो मालिकलाई छोडेर अरूको द्वारको चक्कर लगाउने गर्छ ?

तर मृत्यु पश्चात इमानको ज्यादै आवश्यकता छ जहाँबाट कुनै पनि मनुष्य फर्केर आउन सक्दैन। अर्को मृत्युको आकाङ्क्षा गरेर पनि मृत्यु पाउन सक्दैन। त्यस समयको पश्चातापले उसलाई केही काम दिने छैन। यदि इमान बिना नै कुनै व्यक्तिको मृत्यु हुन्छ भने ऊ सदाकोलागि नरकमा जानेछ र आगोमा पोलिने छ। विचार गर्नुहोस् यदि यस संसारको आगोको एउटा सानो झिल्काले पनि हाम्रो शरीरलाई छोयो भने हामी तड्पिन्छौं। के हामी नरकको आगो जुन यस

संसारको आगोभन्दा सत्तरी गुणा बढी तातो हुनेछ, सहन गर्न सक्छौ जब कि त्यसमा पस्ने व्यक्ति सदाकोलागि पोलिने छ। जब एउटा छाला पोलिने छ तब अर्को छाला परिवर्तन गरिने छ र निरन्तर यहि सजायँमा ऊ रहनेछ।

अब के गर्ने ?

मेरा प्रिय पाठक : मृत्युको समय कहिले आउँछ यसको हामीलाई थाहा छैन। जुन स्वास भित्र गइरहेको छ बाहिर पनि आउने भरोसा छैन। मृत्युभन्दा पहिले आफ्नो सबभन्दा ठूलो दायित्वलाई ध्यानमा राखौं। इमान बिनाको न कुनै जीवन छ न मृत्यु पश्चातको जीवन नै।

भोलि सबैले आफ्नो मालिकसंग भेट्ने छ र त्यहीं सबभन्दा पहिले इमानको बारेमा सोधिने छ। म पनि यस कुराको स्वार्थ राख्छु कि भोलि तपाई यो कुरा नभन्नुहोस् कि मैले यस सत्यलाई पुऱ्याएको थिइन।

म आशावादी छु कि यो सत्य कुरा तपाईको हृदयमा बसिसकेको होला। लौ त हे भाग्यवान सत्य आत्मी मेरा प्रिय पाठक ! उनै मालिकलाई गवाह बनाएर यस्तो सत्य हृदयका साथ जसको भेदलाई पनि जान्ने मालिकमाथि इमान ल्याउनुहोस्। यो भन्दै कि 'अश्हदु अल्लाइलाह इल्ललाहु व

अश्हदु अन्न मुहम्मदन् अब्दुहु व रसुलुहु,' म गवाही दिन्छु कि अल्लाह बाहेक कोही पूज्य छैन म गवाही दिन्छु कि मुहम्मद (स.) अल्लाहको भक्त तथा उनका रसूल हुन्।)"

म प्रायश्चित गर्छु कुफ्र (नास्तिकता)को, शिर्क (बहुदेववाद) को र सम्पूर्ण पापको र म बाचा गर्छु कि म आफ्नो सत्य मालिक र सृष्टिकर्ताको उपासना गर्नेछु, उनको हरेक आदेश मान्नेछु र सत्य ईशदूत मुहम्मद (स.) को अनुसरण गर्नेछु। करूणामय र दयावान मालिक मलाई इस्लामको यस मार्गमा मरून्जेल कायम राखुन् (आमीन्)।

मेरा प्रिय पाठक दाजु भाई, यदि तपाई आफ्नो मृत्युसम्म आफ्नो आस्था अनुसार जीवन यापन गर्नु हुन्छ भने तपाईले थाहा पाउनु हुनेछ कि तपाईको यस भाईले तपाईसंग गर्ने प्रेमको कति ठुलो हक चुक्ता गऱ्यो।

ईमानको परीक्षा

प्रिय भाई ! तपाईले इस्लाम स्वीकार गरेपछि तपाईलाई केही परीक्षा लिइन पनि सकिन्छ। तर विजय सदा सत्यको नै हुन्छ। यदि जीवनभरी नै परीक्षासंग जुध्नु पर्छ भने त्यसलाई यो सम्झेर सहन गर्नु कि यो सांसारिक जीवन त सीमित छ। मृत्यु पश्चातको जीवन अनन्त जीवन हो।

त्यहाँ स्वर्ग र त्यसको असल सुख छ र त्यहाँ ईश्वरसंग साक्षत दर्शन हुने छ। उनी प्रसन्न हुनेछन्। त्यस बेला तपाईलाई यो सारा कष्ट धेरै न्युन तथा क्षणिक लाग्नेछ।

तपाईको कर्तव्य

एउटा कुरा अझै याद राख्नुहोस्। ईमान तथा इस्लामको यो सत्य हरेक त्यस मनुष्यको अधिकार हो र नासो पनि जससम्म यो पुगेको छैन। अतः तपाईको पनि कर्तव्य हो कि निःस्वार्थ भई आफ्नो भाईको साथ शुभचिन्ता र उसलाई मालिकको क्रोध, नरकको दन्कदो आगोबाट बचाउनकोलागि नबी जस्तै निःस्वार्थ तथा हितैषी भई प्रयास गर्नुहोस्। तपाई यसलाई पुऱ्याउनुको साथै अल्लाहसंग मार्ग दर्शनकोलागि प्रार्थना पनि गर्नुहोस्। के त्यस व्यक्तिलाई कोही मानव भन्न सक्छ जसले एउटा अन्धोलाई खाल्टोमा खस्दै गरेको हेर्छ तर उसलाई बचाउने कुनै प्रयास गर्दैन ? जब कि नरकको खाल्टो त कल्पनाभन्दा पनि भयावह छ। तर त्यसबाट बचाउने एउटा शब्द पनि नभन्नेलाई के मानवको हितैषी भन्न सकिन्छ ? नरकको आगोबाट बचाउने प्रयास गर्नु मानवता हो। उसले त्यस्ता व्यक्तिलाई भन्नुपर्छ कि म जुनसुकै अवस्थामा तिमीलाई नरकको आगोबाट बचाउने छु। ईमान

पश्चात यो कार्य हरेक मुस्लिमको दायित्व हो कि उसले अनास्था तथा बहुदेववादमा लिप्त मानिसहरूलाई पनि नरकबाट बचाउन हरसम्भव प्रयास गरोस्। उसंग विन्तिपूर्वक भनोस् कि दाजुभाई इमानबाट टाढा भई अर्को बाटो नलाग्नुहोस् नत्र नरकबाट बच्न सक्नु हुन्न। निःस्वार्थ भई तथा हितैषी बनेर भनिएको कुराको छाप हृदयमाथि पर्छ नै। यदि तपाईको कारण एकजनाले नरकबाट मुक्ति पाउँछ भने तपाई पूर्ण रूपमा सफल हुनुहुनेछ किनभने अल्लाह त्यस व्यक्तिसंग बढी प्रसन्न हुन्छन् जसद्वारा कुनै अर्को व्यक्तिले अल्लाहसंग अरूलाई साझेदार ठहऱ्याउने तथा अनास्थाबाट बचेर अल्लाहमाथि ईमान ल्याउँछ र नरकबाट बच्छ। अल्लाह त्यो व्यक्तिभन्दा बढी प्रसन्न हुन्छन्, जसको छोरा विरोध गरेर आफ्नो बाबुको शत्रुसंग मिलेको होस् र कुनै व्यक्तिले उसलाई सम्झाएर उसको बाबुसंग मिलाई दिन्छ। मालिक, सृष्टिकर्ता आफ्नो त्यस व्यक्तिसंग बढी प्रसन्न हुन्छन् जो अरू पथभ्रष्ट व्यक्तिको मार्गदर्शनको माध्यम बन्छ।

ईमान प्रश्चात

इमान ल्याएपछि इस्लाम ग्रहण गरेर तपाई अल्लाहको सत्य दास तथा भक्त बन्नु भयो। अब मुस्लिमको हैसियतले

तपाईलाई प्रतिदिन पाँच समयको नमाज अनिवार्य भयो। यसलाई सिक्ने प्रयास गर्नुहोस् र नमाजको पावन्दी गर्नुहोस्। यो आत्माको शान्ति तथा अल्लाहको प्रसन्नता प्राप्त गर्ने माध्यम हो। रमजानको महिना आएपछि, रोजा बस्नुहोस्। यदि अल्लाहले धनसम्पति दिएका छन् भने वर्षमा एकचोटि जकात (अनिवार्य दान) अदा गर्नुहोस्। यदि मक्कासम्म पुग्ने धन तथा शारीरिक क्षमता छ भने पूर्ण चाहना साथ हज पनि गर्नुहोस्।

याद राख्नुहोस् कि अब तपाईको सिर अल्लाहबाहेक अरू कसैको अगाडि झुक्ने छैन। यसका साथै रक्सी, जुवा तथा व्याज रहित कार्य र अवैध तथा गलत गतिविधिबाट टाढिनु पर्छ। अल्लाहले बैध गरेको र उत्तम चिजहरू खानुपर्छ र त्यस्तै राम्रा र वैध कार्यहरू गर्नुपर्छ।

मालिकद्वारा प्रदान गरिएको ग्रन्थ कुरआन नियमित रूपमा पढ्नुपर्छ। पवित्र रहने नियमहरू सिक्नुपर्छ। साथ साथै तपाईले यो पनि प्रार्थना गर्नुपर्छ कि, 'हे मालिक ! हाम्रा मित्र, परिवार तथा अन्य नातेदारहरू र यस सम्पुर्ण जगतका मानव जातिलाई पथ भ्रष्टताबाट बचाऊ र इमानको सम्पत्ति प्रदान गर किनभने सम्पूर्ण मानव समाजको पहिलो र अन्तिम

सहारा यो नै हो। महान इशदूत इब्राहीम (अ.) को अन्तिम सहारा चाहीँ इमान नै थियो जब उनलाई आगोमा हालिएको थियो। तर उनलाई कति पनि हानि पुगेन। आज पनि इस्लामको शक्तिले आगोलाई पुण्य बनाउन सक्छ। मार्गका हरेक बाधा लाई समाप्त पार्न सक्छ।

आज पनि इब्राहीम जस्तो इमान भएमा
आगोले उत्पन्न गर्न सक्छ पुष्पको स्वभाव

सत्य धर्म एउटै मात्र छ

कसैगरी यो भन्नु उचित छैन कि सम्पूर्ण धर्म ईश्वर कै तर्फ जान्छन्। बाटो मात्र बेग्ला बेग्लै छन्, गन्तव्य त एउटै हो। सत्य एक मात्र हुन्छ र असत्य अनेक हुन्छन्। प्रकाश एउटा मात्र हुन्छ तर अन्धकारहरू धेरै हुन्छन्। सत्य धर्म सुरूआत (आरम्भ) देखिनै एउटै रहेको छ । धर्म कहिल्यै बदलिंदैन, कानून (शरीअत) मात्र परिवर्तन हुने गर्छ र त्यो पनि मालिकले बताए अनुसार नै परिवर्तन हुन्छ। यदि मानव जाति एउटै छ र उनीहरूको मालिक पनि एउटै रहेको छ भने बाटो पनि एउटै हुनुपर्छ र त्यो एउटै रहेको छ पनि। पवित्र ग्रन्थ कुरआनमा भनिएको छः "अल्लाह कहाँ धर्म त मात्र इस्लाम नै रहेको छ।" (सूरह इम्रान :१९)

दुई शब्द

यदि आगोको एउटा सानो अगुल्टो तपाईको सामुन्ने रहन्छ र एउटा अबोध बालक तपाईको सामुन्नेबाट नाङ्गो खुट्टा आइरहेको छ जसको खुट्टा सोझै त्यस आगोमाथि पर्न गइरहेको छ भने त्यतिखेर तपाई के गर्नुहुन्छ ? अवश्य नै तपाईले त्यस कलिलो अबोध बालकलाई समाएर आफ्नो काखमा लिनु हुन्छ। यसो गरेर तपाई एउटा ठुलो र अपार प्रसन्नताको अनुभव गर्नुहुन्छ। यसै प्रकार यदि कुनै मनुष्यलाई आगोले पोलेको छ भने तपाई त्यसलाई देखेर ठुलो दुःखको अनुभव गर्नुहुन्छ र उसप्रति तपाईको हृदयमा एक प्रकारको सहानुभुति महसुस हुन्छ। के तपाईले कहिल्यै विचार गर्नुभएको छ कि आखिर यस्तो किन हुन्छ ? यसको कारण यो हो कि समस्त समाज एउटै बाबु आमाका सन्तान हुन् र हरेकको छातिमा एउटै मुटु रहेको छ जसमा प्रेम र सहानुभुति छ र एक अर्काको दुःख तथा पीडामा आफ्नै पीडाको अनुभव गर्छ र एक अर्काको मद्दत गरेर प्रसन्नता महसुस गर्छ। तसर्थ असल मानव ऊ नै हो जसको हृदय सम्पूर्ण मानवता प्रति दया र प्रेमले परिपूर्ण हुन्छ। जो हरेकको पीडा र दुःखलाई देखेर तड्पिरहेको हुन्छ। यस्ता मानिसहरूको मद्दत उसको जीवनको अभिन्न अंग बनिसकेको हुन्छ।

यस संसारमा मनुष्यको जीवन एक अस्थायी तथा क्षणिक जीवन हो। मृत्यु पश्चात उसले एउटा अर्को जीवन पाउने छ जुन स्थायी हुनेछ। आफ्नो तथा वास्तविक मालिकको पहिचान तथा उपासना विना मृत्यु पश्चातको जीवनमा स्वर्ग प्राप्त हुने छैन। त्यस्तो व्यक्ति सदाकोलागि नरकमा होमिनेछ र नरकको ईन्धन बन्नेछ।

आज लाखौ करोडौं मानिसहरू नरकको ईन्धन बन्ने होडमा लागेका छन् र त्यसमार्गमा हिडिरहेका छन् जुन सीधा नरकमा पुग्छ। यस अवस्थामा मानवजातिसंग प्रेम गर्ने र नरक छ भन्ने कुरामाथि आस्था राख्ने सबैले सम्पूर्ण मानवलाई नरकको ईन्धन बन्नबाट बचाउने प्रयत्न गरी आफ्नो कर्तव्य पूरा गर्नै पर्दछ ।

हामी यसबाट प्रसन्न छौ कि मानव जातिसंग साँचो सहानुभुति राख्ने र उसलाई नरकबाट बचाउनकोलागि चिन्तित र प्रयत्नरत मौलाना मुहम्मद कलीम सिद्धिकीले प्रेम र स्नेहका केही फूलहरू प्रस्तुत गरेका छन्। जसमा मानवताप्रति उनको स्पष्ट प्रेम झल्किरहेको छ। यस माध्यमले उनले त्यो कर्तव्य पूरा गरेका छन् जुन एक सत्य मुसलमान हनाले हामी सबैको काँधमा रहेको छ।

यिनै शब्दहरूका साथ "तपाईको नासो तपाईको सेवामा" प्रस्तुत छ।

वसी सुलैमान नदवी
सम्पादक, उर्दु मासिक अर्मुगान
फूलत मुजफ्फर नगर (यू.पी.)

प्रकाशकः

द मेसेज पब्लिकेशन

घण्टाघर, काठमाडौं, नेपाल

फोन : ४२४३७२२, फ्याक्स : ४२५६९१२

Email:islam.prakash09@gmail.com

तपाईंको नासो तपाईंको सेवामा

लेखक

मौलाना मुहम्मद कलीम सिद्दीक़ी

नेपाली अनुवाद

जुलफुक्कार अली अलिग

तपाईंको नासो तपाईंको सेवामा

लेखक

मौलाना मुहम्मद कलीम सिद्दीक़ी

नेपाली अनुवाद

जुलफुक्कार अली अलिग

पुस्तकको नाम : **तपाईंको नासो तपाईंको सेवामा**

लेखक : मौलाना मुहम्मद कलीम सिद्दीक़ी

नेपाली अनुवाद : जुलफुक्कार अली अलिग

© : प्रकाशकमा सुरक्षित

प्रथम संस्करण : २०६५ (१००० प्रति)

दोस्रो संस्करण : २०६७ (२००० प्रति)

प्रकाशक : द मेसेज पब्लिकेशन

मुद्रण : चारुमति प्रिन्टिङ प्रेस

कम्प्युटर : सनोज शाक्य

मूल्य : रू. १५।-